

Nivelul de trai al populației din municipiul Chișinău în anul 2022

1. Indicatorii veniturilor populației

Bunăstarea populației este determinată de veniturile disponibile și cheltuielile de consum ale populației. Acești doi indicatori, componența și dinamica lor în mare parte identifică nivelul de trai al oamenilor în țară.

Veniturile disponibile ale populației, după sursa de formare, se divizează în următoarele categorii:

- venituri din activitatea salarială;
- venituri din activitatea individuală agricolă;
- venituri din activitatea individuală non-agricolă;
- venituri din activitatea individuală din proprietate;
- venituri din activitatea individuală din prestații sociale;
- alte venituri.

În perioada 2019 - 2022, evoluția veniturilor disponibile ale populației în medie pentru o persoană pe lună, a prezentat o tendință ascendentă. În mun. Chișinău, în anul 2022, cuantumul acestora a cifrat 6 400,7 lei, fiind în creștere cu 26,4% față de anul 2021 (5 062,3 lei) și depășind cu 50,5% nivelul veniturilor disponibile la nivel de țară (4 252,6 lei).

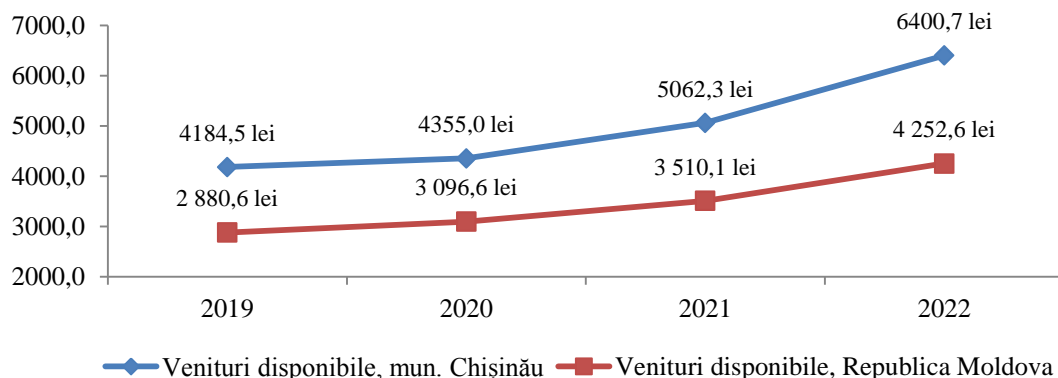

Fig.1 Evoluția veniturilor disponibile ale populației, în perioada 2019 - 2022

Câștigurile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, cu o pondere de 66,3% în veniturile totale, fiind urmată de *veniturile din prestațiile sociale* – 13,7% (dintre care 10,3% - pensiile) și *veniturile din activitatea individuală non-agricolă* - 6,9% (Fig.2).

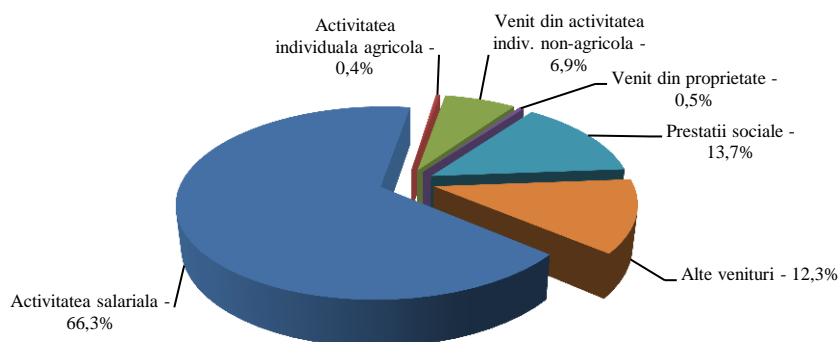

Fig.2 Structura veniturilor disponibile ale populației în mun. Chișinău, anul 2022

Transferurile bănești rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor din mun. Chișinău, în anul de referință, acestea constituind 12,3% din veniturile totale, fiind cu 41,3% mai mari comparativ cu anul 2021.

În anul 2022, în mun. Chișinău, câștigul salarial mediu lunar brut a constituit 12 825,4 lei, fiind în creștere cu 16,9% în raport cu anul 2021 și cu 22,1% față de salariul mediu pe țară (8 979,8 lei) (Fig.3).

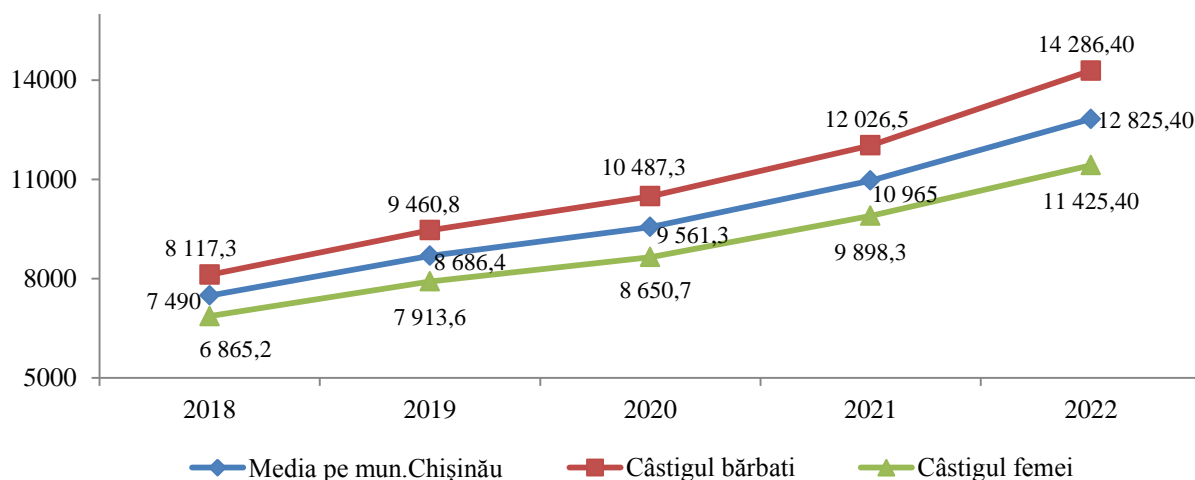

Fig. 3 Evoluția câștigului mediu lunar brut în mun. Chișinău, în perioada 2018 - 2022, lei

Conform datelor statistice, în anul 2022, în mun. Chișinău, bărbații au obținut venituri mai mari decât femeile. Câștigul mediu salarial lunar al unui bărbat a constituit 14 286,4 lei, fiind în creștere cu 18,8% față de anul 2021, iar câștigul unei femei – 11 425,4 lei majorându-se cu 15,4% față de anul precedent.

2. Indicatorii consumului populației

Cheltuielile de consum ale populației corespund cheltuielilor în bani pentru necesitățile curente de consum ale gospodăriei: produse alimentare, procurarea mărfurilor nealimentare și plata serviciilor.

În anul 2022, în mun. Chișinău, cheltuielile medii lunare de consum ale populației au constituit în medie pe o persoană 5 569,3 lei, cu 31,1% mai mult comparativ cu nivelul anului precedent și cu 50% mai mult decât nivelul cheltuielilor pe țară.

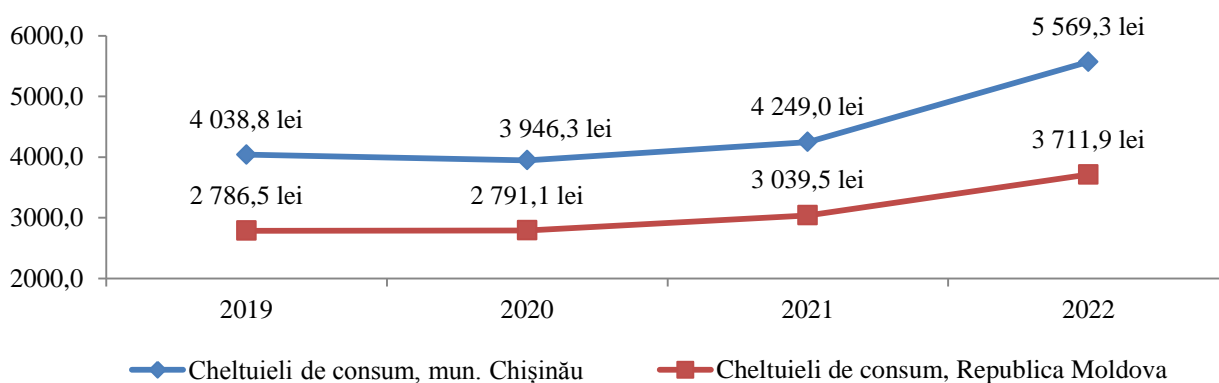

Fig.4 Dinamica cheltuielilor de consum ale populației, în perioada 2019-2022

Principalele destinații ale cheltuielilor efectuate de gospodăriile sunt: consumul de *produse alimentare și băuturi nealcoolice* - 33,4%; plățile pentru *locuință, apă, electricitate și gaze* – 13,6%; achitarea serviciilor de *transport* – 10%; procurarea de *îmbrăcăminte și încălțăminte* – 8,4% (Fig.5). Celelalte cheltuieli au fost direcționate pentru: *sănătate* - 6,9%; *mobiliu, dotarea și întreținerea locuinței* – 5,5%; *restaurante și hoteluri* – 5%; *recreere și cultură* – 4,9%.

Totodată, menționăm că cele mai mici cheltuieli au fost direcționate către *educație* - 1,5 % din cuantumul total al cheltuielilor gospodăriilor.

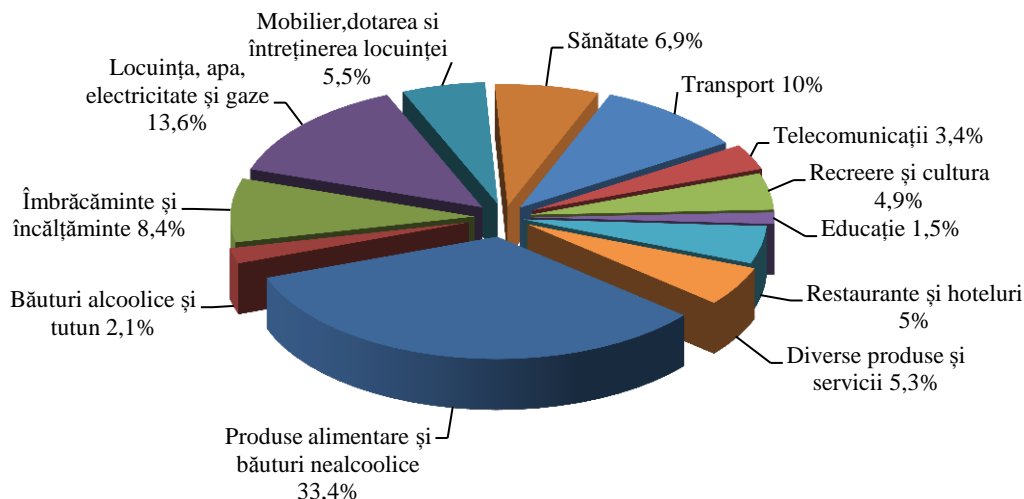

Fig.5 Structura cheltuielilor de consum ale populației din mun. Chișinău, anul 2022

Comparativ cu anul 2021, ponderea cheltuielilor pentru *produse alimentare și băuturi nealcoolice* s-a diminuat cu 3,2%. În același timp, s-a majorat ponderea cheltuielilor pentru *transport* - cu 1,1%; *recreere și cultură* - cu 1,3%; *mobiliu, dotarea și întreținerea locuinței* - cu 0,7%.

3. Condițiile de locuit în municipiul Chișinău

Condițiile de locuit reprezintă un indicator important al bunăstării populației, acestea oferind populației satisfacerea necesităților de ordin biologic, psihologic și social. Dotarea locuinței cu principalele comodități reflectă un grad de confort pe care îl oferă fondul locativ unui cetățean.

În anul 2022, în mun. Chișinău, ponderea gospodăriilor care au avut acces la *sursa de apă din rețea publică* a constituit 97,8%; la *sistem de canalizare* - 98,8%; la *gaze din rețea* - 84%; conexiune la Internet – 82,8%.

În Fig.6 este reprezentată distribuția gospodăriilor după numărul de camere în mun. Chișinău, în anul 2022, ponderea cea mai mare (48,2%) fiind deținută de locuințele cu 2 camere.

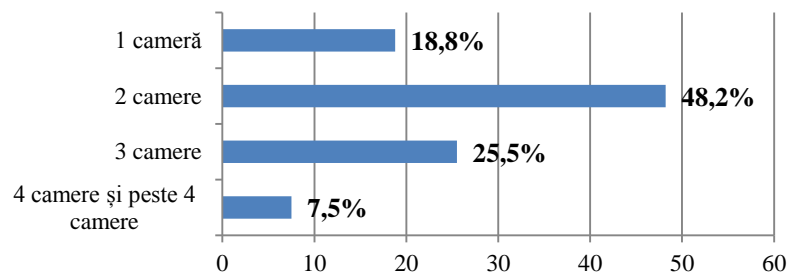

Fig.6 Repartizarea gospodăriilor după numărul de camere în mun. Chișinău, anul 2022

În funcție de tipul gospodăriei, se constată că 28,4% de gospodării sunt formate din *cuplurile familiale cu copii*; *dintr-o singură persoană*; - 27,3%; *cuplurile familiale fără copii* - 20,6%; *alte gospodării fără copii* - 11,5%; *alte gospodării cu copii* - 7,1%; *părinte singur cu copii* - 5,1% (Fig.7).

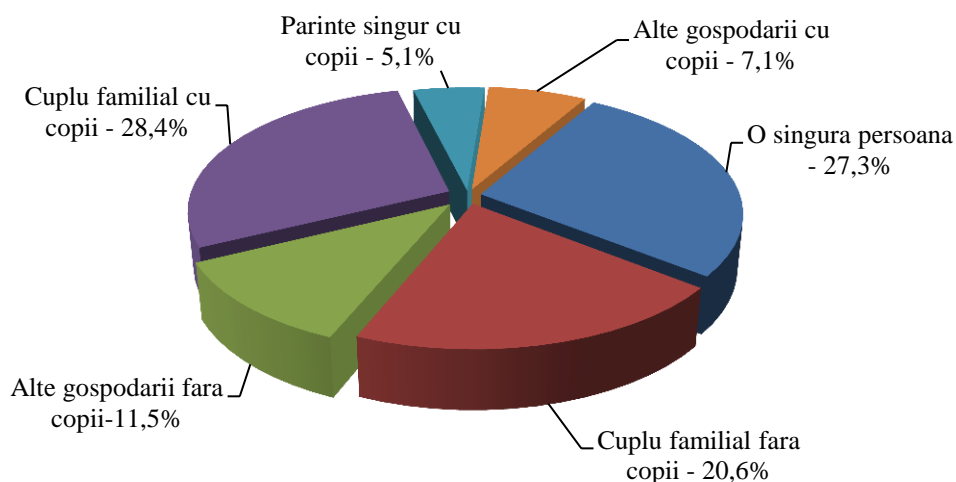

Fig.7 Repartizarea gospodăriilor după tipul acestora, în mun. Chișinău, anul 2022

Gruparea după statutul socio-economic al capului gospodăriei relevă ponderi mai mari pentru gospodăriile capul cărora este un *salariat* (62,6%) și *pensionar* (22,1%).

Totodată, gospodăriile *lucrătorilor pe cont propriu în activități neagricole* constituie 8,6%, iar cele a *lucrătorilor pe cont propriu în agricultură* (fermieri) - 0,4% din totalul gospodăriilor (Fig.8).

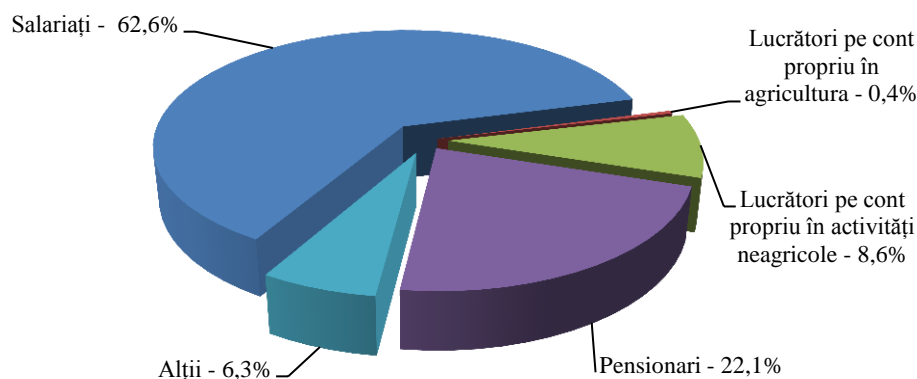

Fig.8 Repartizarea gospodăriilor după statutul socio-economic, în mun. Chișinău, anul 2022

Pentru a determina gradul de bunăstare a populației este necesar să se ia în calcul ansamblul de proprietăți ce le dețin cetățenii și anume: locuințe private, autoturisme și loturi de pământ. La nivelul mun. Chișinău, se constată că 82,6% din populație deține o *locuință privată* iar 17,4% dispun de o *locuință închiriată*.

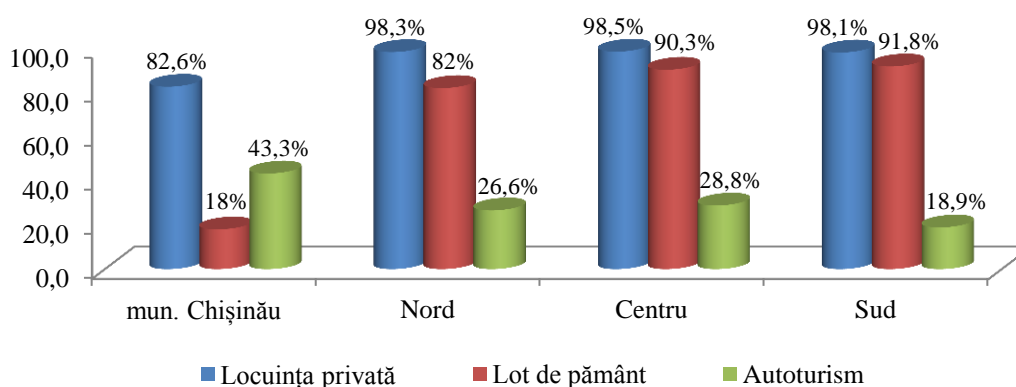

Fig.9 Nivelul de bunăstare al gospodăriilor în Republica Moldova, anul 2022

Pe plan regional, în celelalte zone se atestă o pondere înaltă a populației ce deține loturi de pământ ca rezultat al amplasării teritoriale, în intervalul de 80-90% comparativ cu mun. Chișinău (18%). Însă, totodată, în planul deținerii unui autoturism, în zonele țării se atestă cote mai reduse în intervalul de 20-30% față de mun. Chișinău (43,3%).

Condițiile de trai ale populației sunt determinate și de nivelul de dotare al gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată.

Tabelul nr.1. Nivelul de dotare a gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată, în anul 2022, %

	Denumirea bunurilor	%	bucăți la 100 gospodării
1.	Televizor	95,4	120
2.	Cameră de luat vederi, aparat de fotografiat	6,9	8
3.	Computer, notebook, tableta	80,4	95
4.	Frigider, congelator	99,8	104
5.	Mașina de spalat rufe automată	96,3	97
6.	Mașina de spalat rufe mecanică	1,8	2
7.	Mașina de spalat vesela	12,8	13
8.	Cuptor cu microunde	65,1	65
9.	Aparat de aer conditionat	24,1	28
10.	Aspirator	93,3	94
11.	Bicicleta (pentru adulți)	13,8	16
12.	Motocicletă, mini-motoretă, cvadriciclu	1,1	1
13.	Autoturism	43,3	48

Astfel, constatăm că bunurile de primă necesitate precum: *televizor, frigider, mașină de spălat rufe automată, aspirator* se regăsesc în dotarea majorităților gospodăriilor din mun. Chișinău.

4. Indicatorii forței de muncă

Din indicatorii ce reprezintă piața muncii putem evidenția: populația activă, populația ocupată, șomajul.

Din punct de vedere economic, *populația activă* cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând **populația ocupată și șomerii**.

Un indicator important la acest capitol reprezintă rata de activitate, care în anul 2022, în mun. Chișinău, a constituit 52,5%, depășind cu 10,7% nivelul național (41,8%) și fiind în creștere cu 1,6% față de anul 2021.

Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste care desfășoară efectiv o activitate economică sau socială în economie. Rata de ocupare, în anul 2022, în mun. Chișinău, a constituit 50,6%, fiind cu 10,1% mai mare decât rata la nivel de țară.

Tabelul nr.2. Evoluția ratelor indicatorilor pieței muncii în anii 2020-2022

	Total pe țară			Mun. Chișinău		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Rata de activitate	40,3	41,1	41,8	51,2	50,9	52,5
Rata de ocupare	38,8	39,8	40,5	48,8	49,2	50,6
Rata șomajului	3,8	3,2	3,1	4,6	3,3	3,7

Analizând tabelul de mai sus, constatăm că, la nivelul mun. Chișinău, în anul 2022, rata populației ocupate din numărul total al populației ocupate a țării constituie 50,6%.

Numărul șomerilor oficial înregistrați la sfârșitul anului 2022 în mun. Chișinău a constituit 3 027 persoane. Totodată, rata șomajului a fost destul de mică (3,7%) însă, în condițiile unei rate scăzute de activitate, nivelul relativ scăzut al șomajului este explicat de migrarea forței de muncă din regiunile țării în mun. Chișinău, precum și din Chișinău peste hotare.

În anul 2022, în mun. Chișinău, numărul total al salariaților a cifrat 355,9 mii persoane dintre care: în domeniul *industrii și construcțiilor* au activat 65,1 mii persoane (18,35), în *învățământ* – 31,5 mii persoane (8,9%), în *administrația publică și apărare* – 21,4 mii persoane (6%), în *agricultura, sivecultura și pescuit* – 2,6 mii persoane (0,7%) și cei mai mulți salariați au activat în *alte activități* în număr de 235,4 mii persoane (66,1%).

5. Indicatorii nivelului cultural

Indicatorii nivelului cultural sunt reprezentați de indicatorii nivelului de instruire a populației și a procesului de învățământ precum și de indicatorii privind activitatea culturală a populației.

În anul 2022, în mun. Chișinău au activat 176 instituții de educație timpurie, în care au fost înregistrați 38,8 mii de copii.

Numărul instituțiilor de învățământ primar și secundar general a constituit 155 unități, în care și-au făcut studiile 101,1 mii elevi (+2,5% față de anul 2021) (*Tabelul nr.3*).

Tabelul nr. 3. Indicatorii nivelului cultural al populației în mun. Chișinău, în anul 2022

	Denumirea	2022
1.	Numărul de instituții de educație timpurie:	176
	<i>în aceste copii, mii persoane</i>	38,8
2.	Instituții de învățământ primar și secundar general:	155
	<i>elevi, mii persoane</i>	101,1
3.	Instituții de învățământ profesional tehnic secundar:	11
	<i>elevi, mii persoane</i>	5,4
4.	Instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar:	21
	<i>elevi, mii persoane</i>	19
5.	Instituții de învățământ superior	17
6.	Biblioteci publice	50
7.	Muzee (inclusiv filiale)	13
8.	Instituții culturale	24
9.	Construcții sportive de plan (terenuri și câmpuri)	316
10.	Stadioane	6
11.	Săli sportive	190
12.	Bazine de înot	18

În 11 instituții de învățământ profesional tehnic secundar au fost înregistrați 5,4 mii elevi (-2% față de anul 2021) iar în 21 de instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar și-au făcut studiile 19 mii elevi (+2,7% față de anul 2021).

În anul de studii 2022/23, rețeaua instituțiilor de învățământ superior din mun. Chișinău este formată din 17 unități, cu 4 instituții mai puține față de anul de studii 2021/22, ca rezultat al reorganizării prin fuziune a unor instituții de învățământ superior publice conform *Hotărîrii Guvernului nr. 485 din 13.07.2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor Hotărâri ale Guvernului.*